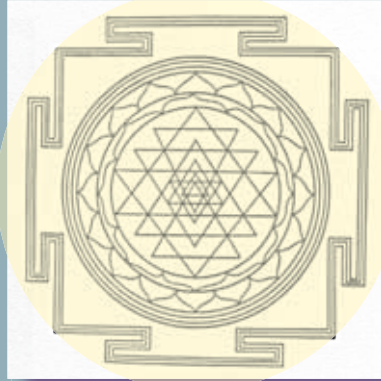

Individuele vooruitgang is menselijke vooruitgang

- C.R.N. Swamy

De heer C.R.N. Swamy
was internationaal
penningmeester en
voordien voorzitter van
de TS in Birma.

In *De Sleutel tot de Theosofie* verklaart mevrouw Blavatsky cryptisch: *Theosofie beschouwt de mensheid als een emanatie van goddelijkheid op zijn terugkeer daarheen.* De terugkeer van de mensheid heeft twee aspecten: het pad van vervolmaking van de mensheid als geheel, als een koninkrijk van de natuur, een natuurrijk, in ons zonnestelsel; en het pad van vervolmaking van de individuele mens, wat bekend staat als zelfrealisatie. Zo wordt het spirituele pad gezien als een groter proces van transformatie van de mensheid als geheel, dat in zich het transformatieproces omvat van de miljoenen individuen waaruit die mensheid samengesteld is. In deze zin kunnen wij verklaringen van Krishnaji (J. Krishnamurti) begrijpen, zoals: *Het individuele probleem is het wereldprobleem, of U bent de mensheid en de mensheid is uzelf.*

De Sleutel tot de Theosofie verklaart dit als volgt:

Het is bovendien een occulte wet dat niemand boven zijn individuele tekortkomingen uit kan stijgen zonder de hele massa waarvan hij een integraal deel vormt op te heffen, al is het nog zo weinig. Op soortgelijke wijze kan niemand alléén zondigen, of lijden door de gevolgen van zonden.

Ons werk op het spirituele pad omvat aan de ene kant een volkomen vergeten van het individuele zelf – waarbij wij geen enkele gedachte koesteren over individuele vooruitgang, als wij ons storten in activiteiten voor de materiële, morele en spirituele regeneratie van de mensheid, voor het welzijn van alle voelende wezens op deze aarde – . Aan de andere kant gaat het om een intense en niet-aflatende inspanning tot zelfrealisatie, niet om individueel gelukkig te kunnen zijn, maar omdat wij, alleen door onszelf te vervolmaken, de wereld kunnen vervolmaken. Iedere stap die wij zetten op weg naar zelfrealisatie is een stap dichterbij de vervolmaking van de mensheid als geheel. Vandaar de grote nadruk die I.K.Taimni legde op zelfrealisatie, als het doel dat door iedereen nagestreefd dient te worden. Wij citeren hem:

Wat de Groten nodig hebben zijn niet alleen maar efficiënte werkers met grote idealen, maar werkers die voldoende voeling hebben met hun innerlijk zelf om intuïtief of bewust te kunnen weten wat zij gedaan willen hebben, in de wereld in bepaalde omstandigheden, en aldus kunnen dienen als efficiënte instrumenten van het goddelijk plan.

Dr. Taimni wijst erop dat zulke werkers alleen kunnen komen uit de gelederen van hen die het pad van zelfrealisatie betreden, die zich steeds bewuster worden van hun spirituele na-

tuur en op deze manier brede kanalen openen tussen hun lager en hoger zelf. Zelfrealisatie of goddelijk bewustzijn is het ware en ultieme doel van training en zelfdiscipline op het pad.

De president-stichter van de Theosophical Society, kolonel H.S. Olcott, heeft een klassieke definitie gegeven van theosofie, dit tegenover theologie zettend:

Theologie betekent de geopenbaarde wil van God, theosofie betekent rechtstreekse kennis van God. De ene vroeg ons te geloven wat iemand anders gehoord had, de andere zei ons zelf hiernaar te gaan kijken en luisteren. Olcott vervolgt met: Theosofie leert dat de mens, door zijn krachten te cultiveren, innerlijk verlicht kan worden en daarbij kennis van zijn goddelijke eigenschappen kan verwerven. Het spreken over godgelijkende eigenschappen herinnert ons aan de majesteitelijke woorden van *De Geheime Leer* over een alom tegenwoordig, eeuwig, grenzeloos en onveranderlijk principe, waarover alle speculatie onmogelijk is daar het de krachten van menselijk voorstellingsvermogen overstijgt. Dit is de dappere verklaring van de aloude wijsheid die tot ons gekomen is als moderne theosofie.

Dat onvoorstelbare principe komt tevoorschijn als het ene bewustzijn dat zich door ontelbare vormen in manifestatie uitdrukt. Dat ene bewustzijn bereikt zijn hoogste of meest geïndividualiseerde staat in het menselijk denkvermogen dat, wanneer het middels de zintuigen werkt, de illusie schept van een ‘ik’ – de ziener en de doener, het onderwerp – en iets daarbuiten, het niet-‘ik’, het ding dat bekend is of waarnaar gehandeld wordt, dat de objectieve wereld rondom is.

Terwijl de waarheid is dat de hele

manifestatie een uitdrukking is van één enkel bewustzijn, gaan wij allemaal gebukt onder de illusie van afgescheidenheid die geschapen is door het denkvermogen. Vandaar de bewering: *Ik ben juist de wortel van ons voelend bestaan.* Toch weet niemand echt het antwoord op de vraag: ‘Wie ben ik?’ of ‘Wat ben ik?’.

Mevrouw Jinarajadasa zei eens tegen Sri Ramana Maharshi:

Zelfrealisatie klinkt zo gemakkelijk, maar is toch zo moeilijk in praktijk te brengen.

De wijze antwoordde:

Wat kan er nu makkelijker zijn? Het zelf is intiemer dan wat dan ook. Als dat niet gerealiseerd kan worden, is het dan gemakkelijker te beseffen wat apart staat en wat verder weg?

De hele discipline van Jnana-yoga, het pad van wijsheid, bestaat uit het vinden van het antwoord op de vraag: ‘Wie ben ik?’

In zijn boek *Search in Secret India* tracht Paul Brunton iets over te brengen van zijn ervaringen met Sri Ramana van een stilzwijgende innerlijke transformatie. Hij vroeg de wijze: *Bestaat er iets voorbij het materiële bestaan van de mens? Als dat zo is, hoe kan ik dat dan zelf realiseren? Kunt u mij helpen verlichting te ervaren, of is de zoektocht op zich alleen maar misleiding?* Toen vergleden er tien minuten in stilte. Uiteindelijk zei Sri Ramana vriendelijk:

U zegt, ‘Ik wil dat weten’ – zeg mij eens wie die ik is? Brunton wees op zichzelf en herhaalde zijn naam. *En kent u hem?* vroeg de rishi. *Mijn hele leven al,* zei Brunton. Toen zei de rishi kalm:

Maar dat is alleen maar uw lichaam. Weer vraag ik: ‘Wie bent u?’ Leer eerst dat ‘ik’ kennen en dan leert u de

waarheid kennen. Door diepe overpeinzing over de aard van ons eigen zelf en door constante meditatie is het licht te vinden.

Ons probleem is dat wij onszelf verwarren met onze eigenschappen. Voor de meesten van ons is het ‘ik’ in feite ons fysieke lichaam, onze acties en reacties. ‘Ik ben die-en-die’, ‘ik ben hier, niet daar’, ‘ik ben lang of kort, zwart of wit’ enzovoort, ofschoon wij misschien veel mentale denkbeelden hebben opgebouwd van een ‘ik’ dat afgescheiden is van het lichaam. ‘Ik eet, ik slaap, ik praat, ik heb het koud of warm’ – dit is ons normale bewustzijn. Een stap verder identificeren wij ons met onze emoties: ‘ik houd van, heb een hekel aan, offer mij op’. Dan stijgen wij misschien op naar het mentale niveau: ‘Ik denk hier zus of zo over’. De grootste wetenschappers, wiskundigen en zelfs filosofen zijn verstrikt in deze identificatie van het ‘ik’ met het denkvermogen, en zijn het eens met het dictum van Descartes: *Cogito ergo sum, Ik denk, dus ik ben.* Wij stijgen zelden uit boven deze niveaus van handelen op de fysieke, emotionele en mentale gebieden. Dit komt omdat wij overheerst worden door de fysieke, emotionele en mentale voertuigen waardoorheen het echte ‘ik’ probeert zich uit te drukken.

Zelfs in zijn abstracte vorm is het denkvermogen geworteld in afgescheidenheid. Juist het bestaan ervan hangt af van de notie van een ‘ik’ dat denkt, voelt en handelt. Daarom zal het nooit vrijwillig toestaan dat de notie verdwijnt van een afgescheiden ‘ik’ dat denkt, dat waarneemt. Er moet een doorbraak of omtrekkende beweging komen van dit mentale proces als wij de realiteit willen waarnemen.

Het is alsof wij in een donkere kamer zijn met slechts een kiertje in het dak waardoor een zonnestraaltje binnenvalt. Stel dat er een prisma in dat kiertje bevestigd wordt. Dan komt het witte licht er door, gebroken in de zeven primaire kleuren. Iemand die zijn hele leven in zo'n kamer doorgebracht heeft zal nooit weten wat zuiver wit licht is: het enige dat hij kent is de veelvoudigheid van de zeven kleuren. Net zo is de wereld van pluraliteit waarin wij leven, bewegen en ons wezen vinden. Het denkvermogen is het prisma dat ons, in dit donkere objectieve universum, slechts voorziet van een gevoel van de veelvoudigheid van de dingen. Geen enkele manier van synthetiseren kan de man in de donkere kamer een notie geven van wit licht. Hij moet het prisma vernielen of de kamer verlaten. Dat moeten wij voor elkaar brengen met betrekking tot ons denkvermogen. In deze zin verklaart de klassieke *Stem van de Stilte: Het denkvermogen is de doder van het werkelijke. Laat de discipel de doder doden.*

Bestaat er zo'n wereld van zuiver wit licht of eenheid, voorbij alle gevoel van afgescheidenheid en veelvoudigheid? Het is de uniforme ervaring en eenstemmige verklaring van alle zieners en wijzen van alle tijden dat er zo'n wereld van realiteit bestaat, waarvan onze wereld een vervormde afspiegeling is. De *Upanishads* spreken over de volheid van die wereld, waaruit de volheid hiervan tevoorschijn komt, en toch is dat wat overblijft nog steeds volheid. Dit is een notie die voorbij het vermogen van het denkvermogen ligt, om in zijn zuiverheid en heelheid te beseffen. Pas wanneer wij het denkvermogen overstijgen kunnen wij een glimp van de volheid opvangen. Zoals wanneer de volle maan in de stille

wateren van een vijver schijnt, zo ook kunnen wij een glimp van non-dualiteit krijgen wanneer het denkvermogen stil wordt. De echte schoonheid van de volle maan kan echter alleen gekend worden wanneer wij niet langer in de vijver kijken en recht omhoog in de hemelen kijken. Dit omhoogkijken is het ingaan in een totaal andere dimensie, hetgeen het doel is van esoterie, het innerlijk geheim van de mysterielering, of dat nu van de aloude religies is of van moderne theosofie.

De exoterische, objectieve wetenschappen, filosofieën en religies kijken allemaal naar buiten, naar een universum of een god die buiten de mens ligt. De moderne wetenschap meldt dat er een Melkweg gezien is van miljoenen zonnen, ongeveer 8.000 miljoen lichtjaren ver, wat betekent dat licht dat ons nu bereikt vanuit die Melkweg 8.000 miljoen jaar geleden daarvan kwam, zich bewegend met een snelheid van 300.000 km per seconde! Ons denkvermogen is verbijsterd en schrikt ervoor terug als wij nadenken over de grootheid en de majesteteilijkheid van het universum, of de universums waarvan ons zonnestelsel en onze aarde zo'n onbetekenend deel uitmaken, slechts een spikkeltje in de uitgestrektheid van de ruimte, zelfs zoals het menselijk denkvermogen dit begrijpt. Toch is het de waarheid dat al die uitgestrektheid van tijd en ruimte niet buiten de mens zijn, in de zin dat hij, als het Zelf, één is met dit hele panorama van volheid. In de *Isavasya Upanishad* richt de aloude ziener die dit Zelf zoekt zich bij het aanbreken van de dag tot onze zon:
O zon, met een gouden schijf verbergt u uw realiteit. Verwijder die schijf zodat ik die realiteit kan waarnemen.
Dan verklaart hij in extase:

Ik ben die realiteit.

Esoterie en mystiek zijn één in hun leer, uit welk geloof zij ook afkomstig zijn. Het soefisme leert ons de islamitische manier om ons zelf te transcenderen – *Onze geest voorbij onszelf te laten opstijgen*. Een grote soefi-heilige verklaart:

Mijn leraar leerde mij maar één denkbeeld: 'Treedt van buitenaf in het binnenste deel van uw wezen.'

Esoterisch Boeddhisme begon bij het denkbeeld van *Mani Padme Hum*, de dauwdruppel glijdt in de schitterende zee, wat later de notie werd van de oceaan die zich leegt in de druppel. Het rijk van éénheid en niet-afgescheidenheid en de illusoire natuur van de wereld van pluraliteit was het onderwerp dat centraal stond in de Mahayana-school, die uiteindelijk tot bloei kwam als de Zen, Dhyana of contemplatieve school van het boeddhisme.

Kolonel Olcott spreekt van het cultiveren van vermogens waardoor 'een mens innerlijk verlicht kan worden'. Dr. Bhagavan Das wijst er in zijn *Metaphysics of Theosophy* op dat, terwille van deze innerlijke verlichting *de mentale visie die naar buiten gericht was, alleen maar naar binnen gericht moet worden*. Dat wordt er van ons verwacht als bestudeerders van theosofie – dat onze mentale blik inwaarts gericht moet zijn. Al het andere is exoterisch, is mindere kennis, hoe geweldig en uitstekend het ook is. Zo tilt het diepste en meest inspirerende aspect van onze theosofische studies ons op, boven de wereld van het vele naar de innerlijke rijken van absolute eenheid, die de wereld vormen van de Meesters van alle tijden.

Uit: *The Theosophist*
van september 2005
Vertaling: A.M.I.

Zij (de Theosofie) ging de Alexandrijnse Theosofen lange eeuwen vooraf, bereikte de hedendaagse en zal elke godsdienst en wijsbegeerte overleven.

Uit: *Diamanten* van H.P. Blavatsky